

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy JUDr. Zdeňka Stibrála a soudců JUDr. Miroslava Stoklasy a JUDr. Ivy Hubáčkové ve věci

žalobce **Jana J.**, narozeného xxx
bytem xxx
zastoupeného Mgr. Bc. Petrem Skopalem, advokátem
se sídlem v Praze 6, Jednořadá 1051/53

proti
žalované **České republice - Ministerstvu spravedlnosti**
se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 16
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42

o 520 960 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce i žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 5. října 2018,
č. j. 15 C 210/2016 – 182,

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku II. **mění** tak, že žalovaná **je povinna** zaplatit žalobci 15 000 Kč s úrokem z prodlení 8,05 % ročně od 30. 8. 2016 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku, jinak **se potvrzuje**, ve výroku IV. **se mění** tak, že každý z účastníků **je povinen** zaplatit státu na účet soudu I. stupně náklady znalečného 3 150 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci náklady řízení před soudy obou stupňů 31 550,50 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho právního zástupce.

Shodu s prvopisem potvrzuje Michaela Fousková

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně výrokem I. uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 10 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení 8,05 % ročně od 30. 8. 2016 do zaplacení do 15 dnů od právní moci rozsudku. Výrokem II. soud žalobu zamítl co do požadavku na zaplacení částky 520 960 Kč s příslušenstvím. O nákladech řízení mezi účastníky soud rozhodl tak, že žádný z nich nemá právo na jejich náhradu a výrokem IV. soud uložil žalobci povinnost nahradit České republice na nákladech řízení 6 300 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.
2. Žalobce požadoval náhradu škody a nemajetkové újmy v souvislosti s trestním stíháním za zločin pohlavního zneužívání. Vůči žalobci bylo zahájeno trestní stíhání pro uvedený zločin usnesením policie České republiky z 22. 5. 2014. Rozsudkem z 28. 7. 2015 byl žalobce zproštěn obžaloby s tím, že nebylo prokázáno, že se skutek stal. Odvolání státního zástupce bylo zamítnuto jako nedůvodné Krajským soudem v Praze dne 27. 10. 2015. Ze strany žalované byla konstatována pouze omluva za vzniklou nemajetkovou újmu, což žalobce považoval za nedostatečnou satisfakci. Žalobce požadoval náhradu nemajetkové újmy z titulu délky řízení z toho důvodu, že řízení trvalo 1 rok a 5 měsíců od 22. 5. 2014 do 27. 10. 2015 a to v částce 42 500 Kč. Dále požadoval v řízení náhradu škody na zdraví s tím, že v důsledku stresu a psychického vypětí během trestního řízení se jeho zdravotní stav zhoršil. Musel užívat silné léky na uklidnění a silná antidepresiva. Mělo dojít u něho k celkově k výraznému zhoršení zdravotního stavu, které vyvrcholilo hospitalizací. V souvislosti s tím požadoval přiznání náhrady škody ve výši 188 460 Kč. Konečně se dožadoval přiznání nároku za nemajetkovou újmu za trestní stíhání, a to částku 15 000 za každý rok odnětí svobody, který žalobci hrozil dvojnásobkem této částky, celkem 300 000 Kč s tím, že trestný čin, za který byl stíhán, je činem zvláště závažným a žalobce byl vystaven neúměrnému společenskému odsouzení a byl stigmatizován. Navíc byl v trestním řízení podroben psychiatrickému a sexuologickému vyšetření.
3. Soud I. stupně po provedeném dokazování dospěl k závěru, že žaloba je důvodná pouze zčásti. U požadavku na náhradu škody na zdraví byl žalobce poučen dle ustanovení § 118a odst. 1,3 o. s. ř. na dvou jednáních o nutnosti doplnění tvrzení a navržení důkazu k prokázání vzniku škody na zdraví, zejména prokázání příčinné souvislosti mezi škodou na zdraví a nezákonným rozhodnutím spočívajícím v nezákonném trestním stíhání žalobce. K tomu žalobce navrhl znalecký posudek z oboru psychiatrie - klinická psychologie. Znalec dospěl k závěru, že v souvislosti se stíháním žalobce vzniká exogenní stres, který mohl způsobit poškození žalobce v oblasti gastrointestinálního onemocnění, nikoli v jakékoli jiné oblasti zdraví žalobce a nepůsobil mu ani posttraumatickou stresovou poruchu. Soud dospěl k závěru, že tak nemá prokázaná tvrzení žalobce, že mu vznikla škoda na zdraví, která by byla v příčinné souvislosti s jeho stíháním, kterou žalobce diagnostikoval v žalobě (xxx xxx xxx). Navíc bylo zjištěno, že žalobce se na obdobné zdravotní potíže stěžovali již v nemocnici v Kladně 8. 4. 2014, tedy před zahájení trestního stíhání. Nebyla tedy shledána příčinná souvislost mezi zahájením stíhání a vznikem tvrzené škody na zdraví.
4. Dále se soud I. stupně zabýval požadavkem na odškodnění výši 300 000 Kč v souvislosti s vedením trestního stíhání. Soud zde vyšel z judikatury, že nárok na náhradu újmy způsobené trestním stíháním, jež neskončilo pravomocným odsouzením je na místě v určitých případech nutno posoudit jako nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím. Rozsudkem, kterým byl žalobce zproštěn obžaloby, je rozhodnutím, které nikoliv výslovně zrušilo účinky zahájeného trestního stíhání, a je tak pro tyto účely rozhodnutím nezákonným. Žalobce byl stíhán pro podezření ze spáchání zvláště závažného zločinu pohlavního zneužívání dle § 187 odst. 1,2 trestního zákona. Za to mu hrozil trest odnětí svobody až na 10 let nepodmíněně, tedy trest

vysoký. Povaha trestné činnosti, za kterou byl stíhán, mu způsobila společenské odsouzení v obci, kde bydlí. Dále bylo zvaženo, že žalobce je osoba s trestní minulostí, od roku 1987 do roku 2015 byla vůči žalobci vedena jiná trestní řízení. Byl s ním rozvázan pracovní poměr dohodou, avšak stalo se tak ze zdravotních důvodů. O jeho trestním stíhání věděla rodina žalobce, přestali se s ním bavit jeho bratři, s nimiž se stýkal v minulosti a nyní se s ním baví pouze jedna sestra ze sedmi sourozenců. Dále u žalobce došlo k výraznému omezení společenských kontaktů v obci Xxx. Na základě těchto skutečností soud dospěl k závěru, že je namístě žalobci přiznat zadostiučinění v penězích, když samotná forma konstatování porušení práva, není dostačující formou nápravy. Žalobci hrozil vysoký trest odnětí svobody, na druhé straně samotné trestní stíhání trvalo kratší dobu a nebylo nijak medializováno. Intenzita zásahu do sféry žalobce nebyla nějak zásadní, navíc žalobce byl osobou, která již byla v minulosti trestně stíhána, nejednalo se tedy v jeho případě o zcela bezúhonného člověka. Vzhledem ke všem těmto skutečnostem mu soud přiznal zadostiučinění ve výši 10 000 Kč s příslušenstvím.

5. Ohledně požadavku na zaplacení částky 42 500 Kč s příslušenstvím za nepřiměřenou délku trestního řízení soud žalobu zamítl vzhledem k tomu, že celková doba trestního řízení činila 1 rok a 5 měsíců. Celková doba trestního řízení se jevila soudu jako přiměřená vzhledem k celkové obtížnosti trestního stíhání. O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle § 142 odst. 2 a § 142 odst. 3 za použití § 151 odst. 3 o. s. ř. V celkovém kontextu věci se jednalo o zhruba poloviční úspěch a neúspěch ve věci. Soud však uložil žalobci uhradit náklady za vypracovaný znalecký posudek, když tento důkaz navrhl žalobce k prokazování škody na zdraví a nebyl v tomto směru úspěšný.
6. Proti zamítavému výroku a výrokům o nákladech řízení podal žalobce včas odvolání, v němž uvedl, je třeba přihlídnout k tomu, že samotné odškodňovací či kompenzační řízení trvá více než 2 roky. Dle názoru odvolatele soud nepřihlédl ke všem skutečnostem vedeného trestního stíhání vůči jeho osobě. To bylo zahájeno na základě trestního oznámení jeho dcery a bylo zneužito v rámci řešení rodinné situace. Matka bývalé manželky žalobce paní S. trestní stíhání využila i v řízeních ve věcech opatrovnických. Přiznané zadostiučinění ve výši 10 000 Kč hodnotil odvolatel jako nedostatečné. Nebylo přihlídnuto třeba k tomu, za jaké trestné činy byl žalobce v minulosti odsouzen. Žalobce byl zproštěn obžaloby, nikoliv proto, že by mu nebyl skutek prokázán, tedy pro nedostatek důkazů k odsouzení žalobce, ale dle § 226 písm. a) trestního řádu, tedy že se skutek nestal. I přes zprošťující rozsudek bude žalobce muset trpět za to, že byl označen za pedofila, který měl zneužít vlastní dceru a takové stigma a dehonestace bude mít pro něho následky celoživotní. Navrhl, aby v odvolacím řízení byl rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku změněn a žalobě vyhověno, případně zrušen.
7. Proti výroku o nákladech řízení mezi účastníky podala rovněž včasné odvolání žalovaná. Žalobce uplatnil 3 nároky, z nichž byl úspěšný pouze v jednom. Celková tarifní hodnota sporu byla 288 460 Kč a žalobce byl úspěšný pouze v rozsahu 10 000 Kč. Odvolatelka navrhla, aby v odvolacím řízení jí bylo přiznáno 10 úkonů po 300 Kč v souvislosti se zásadou úspěchu ve věci, požadovala přiznat 65 % z částky 3 000, tedy částku 1 950 Kč a náklady odvolacího řízení.
8. Žalovaná se rovněž písemně vyjádřila k odvolání žalobce proti rozhodnutí ve věci samé. Zde se ztotožnila se skutkovými i právními závěry soudu I. stupně. Trestní řízení vedené vůči žalobci nebylo nepřiměřeně dlouhé. Navíc lze stěží přikládat k tíži žalované vztahy žalobce s jeho dcerou, případně širší rodinou. Šlo o závažné podezření ze závažného trestního deliktu. Shromažďování důkazů k prověření trestní odpovědnosti žalobce si vyžádalo důkladné prověření ze strany Policie České republiky. V řízení rovněž nebylo zjištěno, že by žalobci byly odebrány nezletilé děti a jeho rodina paralyzována v souvislosti s trestním řízením. Odškodnění přiznané žalobci soudem I. stupně zcela odpovídá podílu žalované na dopadech namítaného řízení do osobnostní sféry

žalobce. Žalovaná proto navrhla, aby byl rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku II. v odvolacím řízení potvrzen.

9. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně z podnětu podaného odvolání v rozsahu výroku II., III., IV., dle § 212, § 212a odst. 1, 5 a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je důvodné pouze zčásti, zatímco odvolání žalované shledal nedůvodným.
10. Odvolací soud vycházel ze skutkových zjištění soudu I. stupně, aniž shledal důvody pro doplnění či opakování dokazování.
11. Bylo možno se ztotožnit se závěrem soudu I. stupně, jenž zamítl požadavek na náhradu nemajetkové újmy v souvislosti s délkou řízení. Vzhledem ke společenské nebezpečnosti deliktu pohlavního zneužívání dle § 187 trestního zákoníku, lze hodnotit celkovou dobu trestního stíhání v délce jednoho roku a pěti měsíců za přiměřenou, když zde lze souhlasit s argumentací soudu I. stupně i žalované, že bylo nutno důkladně prověřit tvrzení dcery žalobce. Stejně tak je správný i závěr soudu v tom směru, že nebyl shledán důvodným požadavek na náhradu škody na zdraví, když nebyla prokázána příčinná souvislost mezi zhoršeným zdravotním stavem žalobce a vedením trestního stíhání. Obvodní soud správně konstatoval, že na zdravotní potíže, které se měly u žalobce projevit v důsledku stíhání, si stěžoval u příslušného lékaře v době, která zhruba měsíc předcházela datu zahájení trestního stíhání. Rozsudek soudu I. stupně byl proto ohledně těchto dvou požadavků žalobce potvrzen jako věcně správný postupem dle § 219 o. s. ř.
12. Částečně odlišně odvolací soud posuzoval požadavek na náhradu nemajetkové újmy za trestní stíhání. Zde žalobce požadoval částku 300 000 Kč s příslušenstvím, přičemž mu bylo přiznáno 10 000 Kč s příslušenstvím. Odvolací soud dospěl k závěru, že nepochybně v souvislosti s trestním řízením se v daném případě jednalo o citelný zásah do osobní sféry žalobce i vzhledem k tomu, že ten bydlí v malé obci a nepochybně jeho společenské postavení podstatně utrpělo. O tomto faktu odvolací soud nijak nepochyboval. Na druhé straně trestní stíhání žalobce nebylo nijak medializováno, žalobce není bezúhonnou osobou, neboť byl v minulosti vícekrát stíhán (po r. 1990 dvakrát za trestné činy krádeže, ublížení na zdraví a zanedbání povinné výživy, za což mu byly uloženy podmíněné tresty odnětí svobody a peněžitý trest). Nebylo rovněž zasaženo do jeho pracovní sféry, neboť dohoda o skončení pracovního poměru nebyla uzavřena proto, že byl trestně stíhán, nýbrž ze zdravotních důvodů na straně žalobce. V souvislosti s judikaturou Nejvyššího i Ústavního soudu, která byla podrobně citována v odůvodnění rozhodnutí obvodního soudu, odvolací soud při úvaze o výši nemajetkové újmy za trestní stíhání žalobce, se snažil o porovnávání tohoto případu s jinými případy projednávanými u zdejšího soudu.
13. Je třeba říci, že případ žalobce je poměrně specifický a lze obtížně nalézt případ, který by ve většině znaků vykazoval podobnost či shodnost s projednávanou věcí. Z hlediska výše náhrady, tedy zadostiučinění za trestní stíhání byl případ nicméně porovnán s případem projednávaným u zdejšího soudu pod sp. zn. 69 Co 398/2013, který byl rovněž přezkoumáván Nejvyšším soudem České republiky pod sp. zn. 30 Cdo 827/2014. Zde se jednalo rovněž o trestný čin pohlavního zneužití a ohrožování výchovy dítěte, v němž obviněnému hrozila sazba odnětí svobody 8 let, došlo k trestnímu stíhání, které trvalo 3 roky, dotyčný byl 420 dnů ve vazbě a byl obžaloby pravomocně zproštěn. Zde bylo vzato v úvahu, že šlo o člověka, který byl v minulosti pro mravnostní delikty opakovaně odsouzen a před vzetím do vazby se částečně doznal, čímž si dle odvolacího soudu vazbu sám zavinil a nepřísluší mu za ni náhrada. V souvislosti se stíháním mu bylo přiznáno zadostiučinění ve výši 50 000 Kč s příslušenstvím. Tento případ byl podobný pouze v tom, že nešlo o bezúhonného člověka, kterým byl stíhán za obdobnou trestnou činnost, a nešlo o osobu bezúhonnou. Dále byla věc srovnána s případem vedeným u zdejšího soudu pod sp. zn. 55 Co 293/2013, kde bylo poškozenému přiznáno zadostiučinění za trestní stíhání ve výši

50 000 Kč. Dotyčný byl stíhán pro podezření z trestného činu vraždy, hrozil mu vysoký trest, trestní stíhání trvalo 9 měsíců, poškozený byl stíhán vazebně, šlo o mnohonásobného recidivistu, řízení skončilo zproštěním obžaloby. Poškozený měl následky v osobní sféře dané vazbou a hrozbou vysokého trestu. Podobnost v daném případě spočívá v tom, že stíhání trvalo krátce, a rovněž zde byla dána hrozba vysokého trestu, došlo ze stejného důvodu ke zproštění obžaloby.

14. Byť si je odvolací soud vědom, že srovnávané dva případy nejsou zcela totožné ve většině znaků s případem žalobce, tak lze porovnat výši zadostiučinění, která byla přiznána v obou shora uvedených případech ve výši 50 000 Kč. V porovnání s tím se jeví zadostiučinění přiznané soudem I. stupně v souzené věci ve výši 10 000 Kč jako nedostatečné. Je třeba si uvědomit, že každé trestní stíhání je citelným zásahem do osobnostní sféry a přináší značný diskomfort. Rovněž je nutno přihlídnout k tomu, že ke zproštění žalobce došlo dle ustanovení § 226 písm. a) trestního řádu, tedy že nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán. I tato skutečnost byla vzata v úvahu v jeho prospěch. Za přiměřenou výši zadostiučinění za vedení trestního stíhání odvolací soud v případě žalobce považuje částku 25 000 Kč s příslušenstvím s ohledem na zohlednění všech okolností věci popsanych v rozhodnutí soudu I. stupně. Vzhledem k tomu, že bylo žalobci již pravomocně přiznáno 10 000 Kč, odvolací soud postupoval dle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. a změnil rozsudek soudu I. stupně v napadeném výroku II. tak, že uložil žalované zaplatit žalobci dalších 15 000 Kč s příslušenstvím. Ve zbývající části tedy ohledně 505 960 Kč s příslušenstvím byl rozsudek potvrzen jako věcně správný postupem dle § 219 o. s. ř.
15. Odvolací soud dále v souvislosti s rozhodnutím ve věci samé rozhodoval o akcesorických výrocích, o nákladech řízení. Výrok o náhradě nákladů řízení státu pod bodem IV. byl změněn postupem dle § 221a o. s. ř. tak, že každý z účastníků je povinen zaplatit státu na účet soudu I. stupně polovinu nákladů znalečného ve výši 3 150 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Odvolací soud tak učinil proto, že znalecký posudek byl zpracován důvodně a prokázal zčásti důvodnost jeho požadavku na zadostiučinění za trestní stíhání, neboť dovedl, že u žalobce došlo k prohloubení stresu po zahájení trestního stíhání. Navíc se tím vyřešila otázka důvodnosti požadavku na náhradu škody na zdraví. Na takto účelně vynaložených nákladech ve smyslu § 148 o. s. ř. za použití § 224 odst. 1, 2 o. s. ř. se mají podílet obě strany sporu. Proto bylo rozhodnuto tak, jak je ve výroku tohoto rozsudku uvedeno.
16. Odvolací soud neshledal důvodným odvolání žalované do výroku o nákladech řízení mezi účastníky. Zde odkazuje na judikaturu Nejvyššího i Ústavního soudu (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 5210/2009 a Ústavního soudu I. ÚS 1310/09) dle nichž má poškozený z hlediska materiální spravedlnosti v zásadě plný úspěch, byť mu bylo žalované zadostiučinění přiznáno v částečné výši, neboť lze dovést, že se mu podařilo prokázat příčinnou souvislost mezi nemateriální újmou mu způsobenou (v souzené věci za trestní stíhání) a nesprávným úředním postupem, tedy podařilo se mu prokázat základ nároku. Dle citované judikatury lze výsledek řízení projevující se tím, že poškozený žalobce dosáhne satisfakce uložením povinnosti škůdce nahradit mu nemateriální újmu svého druhu hodnotit ve smyslu zásad úspěchu ve věci obdobně jako plný úspěch (§ 142 odst. 1 o. s. ř.) byť žalobci výrokově nebyla přiznána jím požadovaná výše plnění. V této věci byl žalobce, co do základu úspěšný u požadavku na zadostiučinění za nemajetkovou újmu za vedení trestního řízení. Na druhé straně žalovaná byla zcela procesně úspěšná u požadavku na náhradu za nemajetkovou újmu za nepřiměřenou délku řízení a u požadavku na náhradu škody na zdraví.
17. Odvolací soud výši nákladů za řízení před soudem I. stupně vypočetl tak, že žalobci přiznal náhradu za 6,5 úkonu po 3 100 Kč (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 3378/2013) a to za právní pomoc advokátem, za převzetí zastoupení, sepsání žaloby, účast u jednání dne

13. 1. 2017, písemné vyjádření žalobce z 13. 2. 2017, účast při jednání dne 15. 6. 2017 a 27. 9. 2018 a poloviční úkon za vyhlášení rozsudku 5. 10. 2018, k tomu bylo připočteno 7 paušálních náhrad po 300 Kč a 21 % sazba DPH 4 672,50, celkem v součtu 26 922,50 Kč. Od této výše nákladů řízení žalobce bylo vzhledem k procesnímu úspěchu žalované, co do požadavku na náhradu nemajetkové újmy za délku řízení a náhradu škody za zdraví odečteno 9 úkonů žalované po 300 Kč (vyjádření k žalobě, účast při jednání 13. 1. 2017, 15. 6. 2017, 27. 9. 2018 a 5. 10. 2018, a za písemné stanovisko z 9. 10. 2017 a 3 přípravy k jednání). Výše nákladů řízení, tedy byla vypočtena tak, že od nákladů vynaložených žalobcem ve výši 26 922,50 Kč byly odečteny náklady vynaložené žalovanou ve výši 2 700 Kč a výsledek ve stadiu řízení před soudem I. stupně tak činí částku 24 222,50 Kč. Výrok o změně rozsudku o nákladech řízení (výrok III. napadeného rozsudku) je odůvodněn ustavením § 221a o. s. ř.

18. Stejným způsobem odvolací soud postupoval i při výpočtu výše náhrady nákladů odvolacího řízení. I zde měl žalobce úspěch ohledně požadavku na náhradu zadostiučinění za vedení trestního řízení, ve dvou dalších shora uvedených žalobních požadavcích byl neúspěšný. Náklady žalobce v odvolacím řízení spočívají ve dvou úkonech právní služby (odvolání, účast u odvolacího jednání) advokáta po 3 100 Kč, dvou paušálních náhradách po 300 Kč a 21 % procentní sazbě DPH 1 428 Kč, v součtu 8 228 Kč. Od této částky byly odečteny náklady žalované dle § 151 odst. 3 o. s. ř. za 3 úkony právní služby vynaložené žalovanou (vyjádření k odvolání, účast u odvolacího jednání a příprava k jednání). Výše nákladů odvolacího řízení tak činí částku 7 328 Kč (8 228 Kč - 900 Kč = 7 328 Kč). Žalobci tak byly přiznány celkově náklady za řízení před soudem I. stupně i soudem odvolacím ve výši 31 550,50 Kč (24 222,50 Kč + 7 328 Kč = 31 550,50 Kč).

Poučení:

Proti potvrzujícímu výroku odvolacího soudu lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení tohoto rozsudku k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 za podmínek ustanovení § 237 o. s. ř.

Praha 16. října 2019

JUDr. Zdeněk Stíbrál v. r.
předseda senátu